

Studsviken

Studsviken ligger efter Gideälven cirka åtta kilometer norr om Nyliden efter länsvägen. Strax intill byn ligger den vackra Kvarnforsen, där kommunen gjort betydande investeringar i restaureringsarbeten och byggande av rastplats med semesterstugor. Byns omgivningar är säregna med raviner och sandåsar runt byn. Här har inlandsisen verkligen lekt kurragömma!

Byns namn har olika tolkningar. Det kan vara efter två vikar i Gideälven - Mellan- och Överstudsviken - eller efter myrarna Stor- och Lill-Studsarn på Aspseskogen. Ordet studs kan även vara en böjningsform av ordet stut = holk för t. ex. änder. Den första tolkningen verkar vara den troligaste.

Den vackra Kvarnforsen intill Studsviken med en restaurerad skvaltkvarn. Platsen besöks ofta av turister.

Studsviken kan snart fira 200-årsjubileum, ty 1777 gavs tillstånd för Jakob Anundsson i Kärrsjö att anlägga ett nybygge här. Nybyggarna i Kärrsjö hade nu varit igång i 20 år, och det uppstod ibland tvister med nybyggarna i Locksta och Nyliden om slätterängarna efter Gideälven. Ett nybygge i Studsviken skulle därför bli till fördel för nybyggarna i Kärrsjö. Själv tog ej Jakob Anundsson upp nybygget, utan några nära släktingar fick göra det. Som nybyggare återfinnes här Jon Anundsson, f. 1746, en yngre bror till Jakob Anundsson. Hustrun hette Lisa Olofsdotter, f. 1745. På nybygget kom även Nils Ingelsson, f. 1757, att bosätta sig en tid. Denne var genom giftermål befryndad med familjen Anundsson.

År 1817 finns på kronohemmanet bonden Johan Jonsson, f. 1783, med hustrun Märta Jonsdotter, f. 1783, och dottern Lisa, f. 1804, jämte fadern – nybyggaren – Jon Anundsson, d. omkring 1820, och hans hustru.

Johan Jonssons måg Anders Andersson, f. 1801, och gift med nämnda dotter Lisa, innehade hemmanet några år. Sedan följde bonden Jon Jonsson, f. 1788, med hustrun Anna Cajsa Ersdotter, f. 1792. De hade inflyttat. Därefter går hemmanet från far till son enligt följande:

Jon Jonsson och hans hustru sålde kronohemmanet 1846 till Olof Jonsson, f. 1817, d. 1898, och hans hustru Märta Catharina Nilsdot-

ter, f. 1822, d. 1899, för 533 riksdaler 16 skilling banko jämte för-
måner.

Därefter övertogs hemmanet av sonen Nils Olof Wiklund, f. 1848, d. 1920, och hans hustru Katarina Kristina Larsdotter, f. 1851, d. 1942. Hon var dotter till bonden Lars Andersson i Locksta. Nils Olof Wiklund sålde hemmanet till Mo och Domsjö AB men behöll ägostyckningen.

Hans son Lars Valentin (Valle) Wiklund, f. 1880, d. 1949, köpte sedan ägostyckningen. Han var gift med Katarina Amanda Strandberg, f. 1884. Och nu innehas hemmanet av deras son Ante Wiklund. Hemmanet är på 3½ seland.

Något år efter det första nybygget upptogs ännu ett, vilket sedermera blev det andra stamhemmanet i Studsviken.

Anders Nilsson från Storborgarn, f. 1756, d. 1821, och hans hustru Anna Nilsson, f. 1766, tog även upp ett nybygge i Studsviken. Deras son Jakob Andersson, f. 1791, gift 1820 med Anna Danberg, f. 1788, synes ha övertagit hemmanet efter giftermålet, men efter några år kallas han för inhysesman (hyresgäst). Det hände sig nämligen, att Anders Nilssons dotter Greta, f. 1806, d. 1897, gifte sig med Erik Persson från Locksta, f. 1805, d. 1887. De övertog hemmanet i början på 1830-talet. Till saken hör även, att Fredrik Fredriksson, f. 1795 i Björna, gifte sig med Brita Andersdotter, f. 1792 i Studsviken. Hon var dotter till nybyggaren Anders Nilsson. De fick många barn, bl. a. söner Fredrik, som flyttade till Arnäs, och Anders, som sedermera blev torpare i Björna. Erik Persson från Locksta och Fredrik Fredriksson blev därmed svågrar. Åren 1825–1831 innehade Fredrik Fredrikssons familj förenämnda hemman, och åren 1832–1834 var han bonde i Locksta samtidigt som Erik Persson övertog hemmanet i Studsviken. Från 1835 återfinns familjen Fredriksson som torpare i Björna by. Släktgrenen finns kvar där, Fredrik Fredriksson är morfarsfarfar till Markus Person i kyrkbyn.

Därefter köpte söner Erik Olof Eriksson, f. 1839, d. 1928, och hans hustru Sara Katarina Jonsdotter, f. 1845, d. 1927, och Anders Ersson, f. 1834, var sin halva av hemmanet, dvs. 1¾ seland. En annan bror – Erik Ersson – flyttade till ett torp vid Stattjärn i kyrkbyn.

Erik Olof Erikssons halva hemman med skog innehas nu av sonsonen Claes Egnor.

Det andra halvhemmanet, som Anders Ersson ägde, övertogs av brorsonen Erik Olof Persson, f. 1856, d. 1945, med familj. Denne sålde skogen till Mo och Domsjö AB men behöll ägostyckningen. Den sålde han senare till Albin Eriksson, Långviken, och nu innehas den av hans son Erik Eriksson, Långviken.

Det kan tilläggas, att laga skifte förrättades åren 1904–1906.

*Bonden Nils Olov Wiklund,
Studs Viken, f. 1848, d. 1920,
och hans hustru Kajsas Stina,
f. 1851, d. 1941.*

Strax nedanför Studsviken mynnar Flärkån ut i Gideälven. Nu avlidna fröken Elin Eriksson, f. 1885, berättade, att lapparna i början på 1800-talet brukade ha lappmarknad på Kvisselnäset (Rampåkvihla). Liksom i andra byar i norra delen av socknen har lapparna även haft sina vintervisten i Studsvikstrakten.

Hon berättade också, att förr odlades mycket lin i Studsviken, och själv var hon mycket duktig i spånad och vävning.

I Studsviken finns nu fem hushåll med 18 personer, och två familjer driver jordbruk och har cirka 15 kor jämte ungdjur. Däremot finns inga hästar i byn. Här som annorstädes har skogsarbete varit av stor betydelse. Den nämnde Valle Wiklund hade upp till fyra hästar, ty han ägnade sig under många år åt skogsaffärer – köpte kronostämplingar och avverkade dem.

Skvaltkvarn har sedan länge funnits i Kvarnforsen, och den har restaurerats till ett minnesmärke över en gången tid.

Byn har eget kapell, där församlingsprästen ibland håller gudstjänst.

Affär har även funnits, men den är nu nedlagd.

Nordanås

Nordanås är en liten by om fyra torp på norra sidan om Gide älv mittemot Studsviken. Landsvägen Studsviken-Krokvattnet går genom byn, som ligger på Kärrsjö byaskog. Ursprungligen lär platsen ha varit kärresjöbornas fäbodplats.

Byns fyra familjer är självägande och torpen utgör s. k. ägostyckningar. Här bosatte sig människor troligen omkring 1825 eller strax därefter. Här föddes t. ex. den blivande torparen i byn Anders Andersson, f. 1831, och farfar till en av de nuvarande torparna Ossian Strandberg hette Per Olof Strandberg, även han född i Nordanås 1848. Hans far hette Daniel Strandberg, som torde vara en av de första nybyggarna.

I Nordanås bodde även bonden Johan Norberg, d. 1884, och hans hustru Anna Brita Andersdotter, f. 1848 i Nordanås. De hade bl. a. sonen Johan August Norberg, f. 1870, d. 1924, gift med Emma Ingeborg Svensdotter, f. 1877 i Remmarn. Familjen flyttade sedan till Remmarn, där de innehade ett hemman. I Nordanås fanns även bl. a. torparen Erik Eriksson d. ä., f. 1842 i Högåsen, d. 1892, med familj.

Skvaltkvarn har tidigare funnits i Stormyrbäcken. Den finns ej längre.

I byn driver fortfarande tre familjer jordbruk, och de har tillsammans 15 kor, en häst jämte ungdjur.